

**UCHWAŁA NR XIX/129/20
RADY MIEJSKIEJ GMINY LUBOMIERZ**

z dnia 26 marca 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Narkomanii na rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku poz. 506 ze zmianami), art. 4' ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz. 227 ze zm.)), oraz art. 10 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz.852 ze zm.)**RADA MIEJSKIEJ GMINY LUBOMIERZ uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy i Miasta Lubomierz na 2020 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Lubomierz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Miejskiej
Gminy Lubomierz Michał Pater**

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
i Narkomanii dla
Gminy i Miasta Lubomierz
na rok 2020**

I. Wstęp

Alkohol jest jedną z najpopularniejszych substancji psychoaktywnych, a jego nadużywanie może prowadzić do wystąpienia wielu negatywnych skutków zdrowotnych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol jest jednym z największych czynników ryzyka dla zdrowia populacji, większe ryzyko stanowi tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ze spożywaniem alkoholu związek z wieloma rodzajami chorób i urazów.

Z nadużywaniem alkoholu powiązane są m.in. problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy. Podstawę prawną stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok, zwany dalej „Programem”, określa cele Gminy w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, jest on także częścią „Dolnośląskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2017-2020”. Program ten jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych oraz naprawczych, zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu wśród mieszkańców.

Do grupy uzależnień należy zaliczyć także uzależnienie od narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia behawioralne.

Sposoby realizacji zadań ujętych w Programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji na terenie Miasta i Gminy Lubomierz, w oparciu o posiadane zasoby.

Źródłem finansowania zadań Programu ustawowo są środki finansowe z budżetu Miasta, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wyłącznym dysponentem środków finansowych w rozdziale 85154 *Przeciwdziałanie alkoholizmowi*, jest Burmistrz Miasta i Gminy Lubomierz.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na rok 2020 ma na celu zapobieganie powstawaniu nowych problemów

alkoholowych oraz zmniejszenia już istniejących negatywnych zjawisk związanych ze spożywaniem alkoholu przez społeczność lokalną gminy oraz zapobieganie narkomanii, edukacja, propagowanie zdrowego stylu życia bez używek, promowanie postaw ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Warunkiem dopuszczalności zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu jest łączne wystąpienie dwóch przesłanek: medycznej – stwierdzonego orzeczeniem biegłych uzależnienia od alkoholu – oraz co najmniej jednej z przesłanek wymienionych w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, to jest powodowane w związku z nadużywaniem alkoholu:

- 1) rozkładu życia rodzinnego,
- 2) demoralizacji małoletnich,
- 3) uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo
- 4) systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.

Zobowiązanie do leczenia odwykowego stanowi istotną ingerencję w sferę wolności jednostki. Ingerencja ta uzasadniona jest potrzebą ochrony praw i wolności innych osób oraz ochroną porządku publicznego.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE LUBOMIERZ

	Wartość alkoholu sprzedana na terenie gminy o zawartości alkoholu:	2017 rok	2018 rok	2019 rok
1.	do 4,5% i piwo	1.564.227,97 zł	1.601.244,00 zł	1.741.594,64,00 zł
2.	Od 4.5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	324.226,97 zł	249.614,00 zł	248.184,17,00 zł
3.	Powyżej 18%	1.184.470,51 zł	1.237.726,00 zł	1.392.529,81,00 zł
	RAZEM:	3.072.925,45 zł	3.088.584,00 zł	3.382.308,62,00 zł

źródło: dane Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Obserwuje się ogólny wzrost sprzedaży napojów alkoholowych, mimo podjętych działań profilaktycznych.

II. Diagnoza problemów alkoholowych

Dane dotyczące zjawiska problemów alkoholowych w Lubomierzu, zanotowane w 2019 r. przez służby i specjalistyczne placówki:

Punkt Konsultacyjny w Lubomierzu – udzielił 158 porad dla 35 osób podejrzanych o chorobę alkoholową.

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 r. wzywała osoby mające problem alkoholowy oraz na rozmowy interwencyjno – motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania leczeniu się odwykowemu w placówce leczenia uzależnień. W sprawie obowiązkowego poddania się leczeniu odwykowemu przeprowadzono 10 postępowań. Ponadto Gminna Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjne z osobami nadużywającymi alkoholu, w związku ze stosowaniem przez nich przemocy. Komisja współpracuje m.in. z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Lubomierz.

Powyższe dane obrazuje tabela:

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Lubomierz za rok 2019	Skala liczbowa
Liczba przekazanych formularzy „Kart Niebieskich A”	17
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	18
Liczba osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta”, jako doświadczających przemocy:	22
w tym: kobiet	11
mężczyzn	6
nieletnich	5
Liczba sprawców przemocy, nie którzy podjęli współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym	7

źródło: dane ze Sprawozdania Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomierzu w 2019 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomierzu, w 2019 r. objął opieką 148 rodzin, w tym 9 rodzin z problemem alkoholowym. Pomoc rodzinom alkoholowym została przyznana na podstawie innych dysfunkcji, tj. bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej ciężkiej choroby. Ze względu na alkoholizm, jako przyczynę udzielenia pomocy, pomoc uzyskały 9 rodzin. Powyższe dane obrazuje tabela:

Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS (ogółem):	148
Liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym MOPS udzielił pomocy:	9
Kwota udzielonej pomocy przez MOPS ze względu na alkoholizm w rodzinie :	-
Sprawcy wyroku skazani prawomocnym wyrokiem w postępowaniu karnym	1
Liczba zakończonych procedur „Niebieska karta”	12
a) ustanie przemocy	9
b) brak zasadności	2

źródło: dane MGOPS Lubomierz

Udzielanie pomocy osobom i rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, prawnej, terapeutycznej oraz pomocy na rzecz powrotu do społeczności. W 2019 r. udzielono 158 porad dla osób uzależnionych i współuzależnionych . Część z nich korzysta cyklicznie i systematycznie z porad tutejszego Punktu Konsultacyjnego Przeprowadzono 10 wywiadów środowiskowych w rodzinach z problemem alkoholowym. Pomocy prawnej udzielono dla 35 osób z problemem alkoholowym i ich rodzin. W Lubomierzu przy Parafii Rzymskokatolickiej funkcjonuje GRUPA AA QUO VADIS, dająca wsparcie osobom z problemami uzależnień (z terenu naszej gminy i spoza), a także dla osób współuzależnionych.

Dane dotyczące form pomocy obrazuje poniższa tabela:

Formy pomocy	Skala liczbowa
Terapia dla osób uzależnionych od alkoholu:	25
Wywiady środowiskowe w rodzinach z problemem alkoholowym:	10
Wstępne motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego dla osób z problemem alkoholowym:	19
Opinie psychologiczne i psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu:	1
Pomoc prawna dla osób z problemem alkoholowym:	35

źródło: dane własne

Różnymi formami pomocy objęte są osoby, wobec których zostało wszczęte postępowanie w przedmiocie skierowania na leczenie, w okresach poprzednich. Prowadzona jest kontrolna okresów abscencji alkoholowej przy współpracy najbliższego środowiska (rodziny, sąsiadów).

Przeprowadzono diagnozę zagrożeń społecznych w Gminie Lubomierz w roku 2018.

Najistotniejszym problemem społecznym według mieszkańców gminy Lubomierz jest właśnie problem alkoholizmu i to właśnie walka z nim wydaje się być szczególnie ważna. Niestety jego występowanie widoczne jest między innymi w odpowiedziach ankietowanych dotyczących tego, jak wielu badanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol. Co więcej, problem ten jest także mocno zauważalny w deklaracjach sprzedawców, którzy odpowiedzieli, że próba kupna alkoholu przez osoby nietrzeźwe zdarza się bardzo często. Bardzo niepokojącym jest fakt, że w opinii aż 83% mieszkańców, w zależności od sytuacji alkohol może być rozwiązaniem w sytuacjach stresujących. Niestety, takie podejście może przyczynić się także do jego nadużywania, szerząc tym samym problem alkoholizmu.

Warto również zwrócić uwagę, iż w hierarchii problemów społecznych równie wysoką pozycję zajmuje bezrobocie. Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy bezrobocie jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej. Brak aktywności zawodowej, w szczególności długotrwały często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej, dlatego niezbędnym wydaje się podjęcie działań profilaktycznych w tym zakresie.

III. Cel i zadania Programu

Głównym celem Programu jest zapobieganie i ograniczenie występowania skutków, będących wynikiem nadużywania alkoholu przez mieszkańców Miasta i Gminy Lubomierz.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Sposoby realizacji:

1. Finansowanie programów terapeutycznych i interwencyjno-edukacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz sprawców przemocy domowej, w związku z nadużywaniem alkoholu, realizowanych w Poradni Leczenia Uzależnień oraz przez placówki i organizacje pozarządowe, zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
2. Finansowanie funkcjonowania gabinetu psychologicznego.
3. Finansowanie działań organizacji pozarządowych i innych instytucji np. Kościołów Katolickich i innych kościołów wyznaniowych, w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi realizujących Program.
4. Objęcie szkoleniami i zajęciami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki pedagogów szkolnych, wychowawców w świetlicach profilaktyczno - wychowawczych oraz przedstawicieli innych placówek i instytucji, realizujących Program.
5. Finansowanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydawanych przez biegłych sądowych.
6. Szerokie informowanie mieszkańców Miasta i Gminy Lubomierz o możliwościach skorzystania z pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, poprzez rozpowszechnianie informacji w lokalnych mediach.

2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe.

Sposoby realizacji:

- 1) Realizowanie zadań związanych z zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego.

2) **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.**

3) **Prowadzenie działań na rzecz wspierania rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.**

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposoby realizacji:

1) Finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, działalności profilaktycznej, wychowawczej i edukacyjnej, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjno – rozwojowych oraz specjalistycznych form pomocy psychologicznej.

2) Finansowanie działalności świetlic profilaktyczno - wychowawczych, prowadzonych przez samorząd Gminy i Miasta Lubomierz przy szkołach.

3) Finansowanie profilaktycznych i terapeutycznych form wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia.

4) Finansowanie lokalnej diagnozy problemów uzależnień.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposoby realizacji:

1) Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

2) Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowanych przez stowarzyszenia.

3) Dofinansowywanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszeń prawa i porządku publicznego, będących wynikiem spożywania alkoholu.

4) Dofinansowanie 2 świetlic profilaktyczno – wychowawczych dla dzieci i młodzieży, a także zajęć integracyjnych, warsztatów itp. w środowiskach szkolnych (szkoły podstawowe i średnia szkoła) oraz organizacji zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z klubów (forma aktywnego wypoczynku) .

5) Zakup poradników, ulotek, filmów, broszur na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych, w celu wyłożenia w miejscach publicznych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposoby realizacji:

- 1) Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, sprawdzające przestrzeganie w/w przepisów ustawy.
- 2) Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, dotyczących zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych, prowadzonej na terenie Miasta i Gminy Lubomierz oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i nieletnim.
- 3) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów, określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

IV. Realizatorzy Gminnego Programu

Realizacja zadań, wynikająca z Gminnego Programu będzie realizowana przez Urząd Gminy i Miasta Lubomierz – Pełnomocnika Burmistrza Gminy i Miasta Lubomierz ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, we współpracy z Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami, realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu, prowadzona jest w specjalistycznych placówkach opiekuńczo - wychowawczych, tj. w świetlicach profilaktyczno - wychowawczych, Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubomierzu i w Ośrodkach Zdrowia.

W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych,

szkoły współpracują z poradniami szkoły współpracują z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

Policja, Prokuratura oraz Sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich kompetencji.

Organizacje pozarządowe i inne instytucje realizują pozalekcyjne, środowiskowe programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży.

V. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Lubomierz

- 1) Członkom Komisji ds. RPA, za udział w posiedzeniach Komisji, przysługuje wynagrodzenie w wysokości **100,00 zł (sto złotych)** za udział w posiedzeniu, raz w miesiącu niezależnie od ilości posiedzeń.
- 2) Za przeprowadzenie wywiadu środowiskowego u osoby, wobec której wszczęto postępowanie zmierzające do zastosowania obowiązku poddania się leczeniu, mającego zebranie dodatkowych informacji i dowodów w sprawie nadużywania alkoholu przysługuje wynagrodzenie 50,00 zł (słownie: pięćdziesiąt złotych)
- 3) Podstawę do naliczenia wypłaty członkom Komisji ds. PiRPA, stanowi obecność na posiedzeniu, potwierdzona własnoręcznym podpisem na liście obecności i sporządzona lista wynagrodzeń.
- 4) W przypadku poniesienia przez osoby realizujące Program kosztów podróży służbowej na terenie kraju, po przedstawieniu rachunków, przysługuje im zwrot poniesionych kosztów za korzystanie ze środków komunikacji publicznej.

UZASADNIENIE

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz zapobieganie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na rok 2020, niezbędne jest dla realizacji określonych w nim celów wychodzących naprzeciw istotnym problemom społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki uzależnień.

Podstawowym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu problemów, ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych osób uzależnionych, propagowanie zdrowego stylu życia bez używek, promowanie postaw ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Szczególne uwagę należy zwrócić na problem spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież oraz niepokojący wzrost eksperymentowania młodzieży z narkotykami, dlatego ważnym elementem programu są działania zmierzające do wyeliminowania picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz zapobieganie narkomanii.

W tym celu konieczne jest wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych i propagowanie zdrowego stylu życia.

Programy profilaktyczne i edukacyjne powinny objąć oprócz dzieci i młodzieży również rodziców i opiekunów, bowiem ich uzależnienie całkowicie dezorganizuje życie rodzin i wpływa negatywnie na rozwój dzieci.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Gminy Lubomierz

Michał Pater